

Prof. Dr.
ARMAN
KIRIM'la

ak@tg.com.tr

TÜRKİYE'NİN İLK VE TEK İŞ ANALİZİ SAYFASI

30 ARALIK 2009 ÇARŞAMBA

BUSINESS

Türkiye ekonomisinin ihtiyacı olan yeni ekonomik kalkınma programının temelinde 'yeni girişimcilik' olmalıdır. Yeni dönemde büyüme ve istihdam meseleleri, teknolojiye dayalı 'yeni girişimcilikle' aşılabılır. Bu alanda çok kapsamlı bir devlet teşvik programı kesinlikle gereklidir.

Bu sayfada her hafta tekrarlasam bile önemini yeterince vurgulamış olamam: Türkiye'nin en önemli ekonomik problemi, dağ gibi olan mevcut işsizlerle, nüfus nedeniyle gelecekte her gün piyasaya eklenecek yeni işsiz kitlelere iş imkanları sağlayabilmektir. Devletin temel görevinin vatandaşlarının refah düzeyini arttırmak olduğunu düşünürseniz, bu yönde işsizlere yeni iş imkanları oluşturmaktan daha öncelikli bir ekonomik problemimiz yoktur.

Bir kez bu konuda hemfikir olduktan sonra sıra geliyor problemin nasıl çözüleceğine. Sorun çok büyük ve üstelik çözümü için öyle kolay ve hazır reçeteler de yok. "İşsizliğin çözümü KOBİ'lerdir" veya "İşsizlik girişimcilikle çözülür" türünden söylemler de ne yazık ki doğru söylemler değil.

Basında, bu yönde iyi niyetli bazı girişimler olduğunu okuyoruz. Örneğin geçen hafta GYIAD ve TOBB, "Birfikirinmivar?" isimli bir yenilikçilik ve girişimcilik yarışması düzenlemiş. Senede bir yapacakları bu yarışmayla Türkiye'de innovasyona, yani yenilikçiliğe dayalı girişimcilik kültürüne katkı yapmayı hedefliyorlarmış. Niyet güzel olmasına güzel de, bu tür projelerin ülke düzeyinde girişimliliği de yenilikçiliğe de özendirip geliştirmeye katkıları ne yazık ki sifıra yakın oluyor. Hele yenilikçi girişimcileri özendirilmemekte senede bir yapılacak olan böylesi yarışmalara kaldıysa, işimiz çok zor.

Bir şey kesin: Türkiye ekonomisinin 2008 dünya finansal krizi sonrası dönemde kendisine yepyeni bir ekonomik büyüme stratejisi oluşturması şart. Bu stratejinin temelinde de işsizliği ortadan kaldırıp refahı arttırmak olmak zorunda. Benim iddiam, bu yeni stratejinin mevcut ekonomik sektörlerin innovasyon yeteneklerini geliştirip, aynı zamanda da teknolojik sektörlerle odaklanan yepyeni bir girişimcilik hamlesini başlatması amaçlı bir strateji olması gerektiği yönünde. Ama bu girişimcilik bildiğimiz KOBİ'leri geliştirme anlamında değil, herhangi bir girişimcilik geliştirme programı anlamında değil. Bu girişimcilik, innovasyona ve innovasyon sektörlerine odaklı olan, finansmanı da erişim hedefi de 'küresel' olan, bilim ve teknolojiye evrensel pazarlama becerilerine dayalı bir girişimcilik. Ben bunun adına yüksek büyüme tempolu 'yeni girişimcilik' diyorum. Bu sayfada bundan böyle yeni geldikçe bu konuyu işleyip, ilgililenlere önerdiğim stratejinin detaylarını anlatmayı planlıyorum.

İSSİZLİĞE ÇARE İNNOVASYON VE YENİ GİRİŞİMCİLİK

YENİ GİRİŞİMCİLİK DEVLET DESTEĞİYLE GELİŞİR

Ülkemizin ekonomi basını ya bilincili olarak kriz lafını etmekten kaçınan, ya da sürekli olarak resesyonun sonuna geldiğimizi müjdeleyen bir tutum izlemekle meşgul. Her iki taraf da, ülke olarak bizim kendimizin proaktif olarak kendi krizimize nasıl çare üretiriz sorusunu tartışmak yerine, topu taca atıp dünyada işler düzelse bizde de düzeler yaklaşımı izliyor. Bu yaklaşımların her ikisi de çok yanlış ve tehlikeli.

Bir kez ülkemizde ciddi bir ekonomik daralma var. İhracatın gerilemesi, büyümenin ekşiye geçmesi ve hepsinden önemlisi artan işsizlik açık seçik ortada. O nedenle görmeyen gele-meyeceğimiz bir sorun olduğu aşikâr. İkincisi, global anlamda resesyondan çıkmakta bile olsa dünya talebinin ne zaman yükseleceği ve bizim ihracatımızı ne zaman şahlandıracacağı hiç belli değil. Kaldı ki, dünyada işler düzelse bile bizde de düzeleceğine dair bir garanti yok ve olamaz.

Bizim asıl yapmamız gereken, dünyada resesyona izleme ve bunun hakkında yorum yapma lafazanlığını bırakıp kendi derdimizin dermanını üretmenin çarelerini aramak olmalı. İşsizliğe nasıl çare bulacağız, ekonomiyi hızlı büyüme rayna

nasıl sokacağız? Gündemimiz bunlar olmalı.

Bu konuda dünyada son yıllarda yapılan sayısız bilimsel araştırma bizlere çok güzel ışık tutuyor. Bu çok önemli bulgular, ülke olarak nasıl bir kalkınma stratejisi izlememiz gerektiği konusunda da bizlere çok önemli ipuçları veriyor. ABD'den İsrail'e, Singapur'dan Malezya'ya, Çin'den Yeni Zelanda ve Hindistan'a kadar çok farklı ülkelerde yeni girişimcilikle ilgili olarak hükümetlerin son 20 yıldır uygulamaya koyduğu politikaların sonuçlarını değerlendiren bu araştırmaların bazı önemli bulguları şöyle.

1 **Innovasyon, yani yenilikçilik, ülke ekonomilerinin verimliliğini, büyümesini ve istihdam seviyesini önemli ölçüde olumlu etkiliyor. Yenilikçilik becerileri yüksek olan ülke ekonomileri, son yarıyıldaki diğerlerine fark atarak büyümüş.**

2 **Dünyanın muhtelif ülkelerinde yıllardır 'girişimcilik' destekleme politikaları uygulanıyor. Bunlar arasında, belirgin bir 'odağı' olmayan programlar arzu edilen büyüme ve istihdam sonuçlarını getirmemiş. Ülkeler, yeni teknoloji ve innovasyon içeren sektörlerle ve girişimcilere odaklanan programlar uyguladıkları takdirde büyümeyle**

ilgili olumlu sonuçlar elde edebiliyorlar.

3 **ABD'den Singapur'a, Yeni Zelanda'dan İsrail'e kadar yeni teknoloji sektörlerinde başarılı olan ülkelerin hepsinde bu sektörler devlet desteği ile başarıya ulaşmış. ABD'nin ünlü 'yeni girişimcilik' merkezi Silikon Vadisi bile, sınırları tersine, çok ciddi devlet teşvikleriyle kurulmuş ve büyümüş. Yani bu iş küçük çaplı yarışmalarla değil, büyük çaplı devlet teşvik politikalarıyla yapılabilir.**

4 **Tüm dünyaya pazarlanan 'serbest pazar' ve 'hür girişimcilik' söylemlerinin arkasında esasen devlet destekli kalkınma plan ve programları olduğunu görüyoruz. Yeni araştırma bulguları, özellikle teknoloji ve innovasyon sektörlerinde girişimcilik destekleyecek devlet teşvik politikalarının çok hayati bir rolü olduğunu söylüyor. Hür kapitalizmin kalesi ABD'de bile bu böyle olmuş.**

5 **Ancak ne var ki kışkırtılmış devlet teşvikleri olumlu değil olumsuz sonuçlar doğuruyor. Yani yeni girişimcilik geliştirmek yerine, doğmadan öldürmekle sonuçlanıyor. Mesela geçen yıl bizde de yürürlüğe giren Ar-Ge**

teşvikleri, hiçbir zaman beklenen olumlu sonuçları gerçekleştiriyor. Paralar çoğu kez boşa gidiyor. Hele Ar-Ge biriminde 50 kişiden fazla kişi çalıştırılan öncelik verilmesi gibi şartlar, daha en baştan havlu atmakla eş anlama geliyor. Keza baştan açıklanan vergi avantajları, yatırım indirimleri falan da boşa giden çabalar oluyor. Markalaşmayı teşvik hiçbir ülkenin girişimci destek programında yer almıyor.

6 **'Marka Şehir' olmak suretiyle kentlerine yeni teknoloji yatırımları çekmek gibi hedefleri olan aşırı iyi niyetli projeler daha doğmadan başarısızlığa mahkum projeler. Bunların yeni girişimcilik geliştirme konusunda hiçbir şansı yok.**

7 **Yeni girişimcilik ve innovasyona dayalı sanayi sektörlerinin devlet tarafından teşvik edilmeleri şart. Ama dünyanın çok farklı ülkelerinden edinilen dersler bize, bildiğimiz ve alıştığımızın çok dışında ve çok kapsamlı bir teşvik politikası izlenmesinin zorunlu olduğunu söylüyor.**

İlgilenenlere bu yeni teşvik politikasının neler içermesi gerektiğini bu sayfada anlatmaya devam edeceğiz.

KOBİ değil Yeni girişimcilik

Dünyada sektörlere farklılık getirecek, ileride yabancı yatırımcılara milyarlarca dolar fiyatla satılabilecek yeni girişimler lazım

■ Yenilenebilir enerji, bilgisayar yazılım ve iş modeli uygulamaları (facebook, eBay, Skype, ICQ vs. gibi), bio-teknoloji, yenilikçi tıp, elektronik, telekomünikasyon, yeni nesil tedarikçilik... Bunlar ve bunların türev ya da komşu alanları, ülkemizin yeni dönemde büyümesini ve yeni istihdamını sağlayacak alanlar olacak. Bizim ihtiyacımız olan şey, bu alanlardaki 'yeni girişimler'. Bu girişimlerin devlet eliyle desteklenmesi lazım; ülkemizin ekonomi basınının ve STK'ların bu söylem etrafında konuşması lazım; yeni girişimliliğin kesin başarıya ulaşmasını sağlayacak teşvik programının içeriğinin konuşulması lazım.

Oysa biz ne konuşuyoruz? Ne olduğu belirsiz ve içi bomboş bir KOBİ kavramı. Leblebi kavuran işletme de KOBİ, robot teknolojisi geliştiren küçük şirketimiz de. Bizim öncelikli ihtiyacımız, pimapen pencere profili üreten yeni KOBİ'ler değil. Hatta bizlere KOBİ değil, KOBİ lafını kullanmaksızın adını 'yeni girişimci' olarak telif etmemiz gereken 'yeni girişimci' şirketler lazım. Dünyada sektörlerine farklılık getirecek ve ileride yabancı yatırımcılara milyarlarca dolar fiyata satılabilecek yeni girişimler lazım. Bu yeni girişimcilere finansman, eğitim ve danışmanlık desteği verecek olan ve diğer ülkelerin yanlışlarından öğrenmiş ve arınmış dört başı mamur bir girişimci geliştirme teşvik programı lazım. İyi haber, bu tür bir programın kapsamının ne olması gerektiğine dair artık elimizde çok değerli bilgiler var. Bu sayfayı izlemeye devam edin.

